

**Centar za građansku suradnju
Gabrijela Jurkića 8a (Livnopotovi)
80101 Livno, Bosna i Hercegovina
Tel/fax: +387 34 202770, E-mail: cgs-li@tel.net.ba**

Livno, 21.07.2022. godine

ZAJEDNO ZA ZRADNIČKA PRAVA

U okviru projekta „Zajedno za radnička prava“ pratimo radno zakonodavstvo i analiziramo primjenu kako bi se mogli dati valjani i konstruktivni argumenti za izmjene, preporuke za poboljšanje zakonodavstva i njegove primjene, zakonodavnih procesa i problema u primjeni, kao i najboljih praksi koje su dale rezultate. Ovo mora biti stalna aktivnost svih sindikata ali i nevladinih organizacija koje rade na području radnih prava.

Odgovori javnosti na probleme i upitne odluke u području radnih prava, temeljeni na objektivnim i analitičkim informacijama, pridonijet će javnom imidžu sindikata i njihovom utjecaju na socijalne partnere i dijalog.

Radno zakonodavstvo u ime Koalicije za bolju zaštitu radničkih prava prati predsjednica granskog Sindikata šumarstva, prerade drveta i papira BiH. Informacija je objavljena na službenim stranicama Koalicije kao i vijesti vezane uz prijedloge i donošenje novih zakona.

Projekt Zajedno za radnička prava podržava Međunarodni Olof Palme centar.

INFORMACIJA - dopuna

o zakonima i drugim propisima u Bosni i Hercegovini periodu od 01.1. - 30.6.2022. godine

U Federaciji BiH prva polovina 2022. godine obilježena je raspravama o najnižoj plaći, načinu utvrđivanja i obračuna iste.

Prije svega, stav industrijskih sindikata bio je da najniža plaća u BiH ne može biti niža od 70% prosječne plaće isplaćene u Federaciji BiH. Stav Sindikata nije uvažen.

Uredbom o metodologiji izračuna i usklađivanja najniže plaće u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH" br.: 106/21 od 31.12.2021. godine) uređen način utvrđivanja najniže plaće, a Vlada FBiH je potom donijela Odluku o najnižoj plaći.

U informaciji o zakonima i drugim propisima u Bosni i Hercegovini pobrojani su svi propisi koji su doneseni u prvih šest mjeseci 2022. godine. Ova informacija sadrži izdvojene propise u Federaciji BiH koji su značajni za radnike, osiguranike sa kraćim obrazloženjem sadržaja izmjene navedenog propisa kako slijedi:

Odluka o iznosu najniže plaće za 2022. godinu ("Službene novine FBiH, broj 3/22 od 12.01.2022. godine.

U skladu sa ovom Odlukom *najniža plaća za period od 01. januara do 31. decembra 2022. godine utvrđena je u neto iznosu od 543,00 KM. Odluka je stupila na snagu već 13.1., dakle dan nakon objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".*

Pravilnici koji se odnose na Zakon o stečaju ("Službene novine FBiH" broj 4/22 od 14.01.2022. godine. Objavljeni su sljedeći pravilnici:

1. **Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca za prijavu potraživanja i obrasca za glasanje o prihvatanju prijedloga finansijskog i operativnog restrukturiranja s izjavom o smanjenju potraživanja u predstečajnom postupku**
2. **Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca prijedloga za pokretanje predstečajnog postupka**
3. **Pravilnik o naknadama i nagradama za rad stečajnog upravnika i članova odbora povjerenika**
4. **Pravilnik o programu stručnog ispita za stečajnog upravnika i načinu njegovog polaganja i načinu stručnog usavršavanja**
5. **Pravilnik o utvrđivanju standarda za upravljanje stečajnom masom.**

Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu obračuna i uplate doprinosa ("Službene novine FBiH", broj 6/22 od 28.01.2022.godine)

Ovim pravilnikom mijenja se odredba člana 20. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa ("Službene novine Federacije BiH", br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17, 39/18 i 12/21). Izmijenjenom odredbom Pravilnika propisano je da se prilikom utvrđivanja iznosa najniže osnovice za obračun doprinosa (najniže bruto plaće), koja je definirana članom 7. stav (1) Zakona

o doprinosima ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06 i 14/08), isplatilac prihoda od nesamostalne djelatnosti dužan je da preračun propisanog iznosa neto najniže plaće iz Uredbe o metodologiji izračuna i usklađivanja najniže plaće ("Službene novine Federacije BiH", broj 106/21) u bruto iznos, uskladi sa propisanim povlasticama po osnovu ličnog odbitka zaposlenika u skladu sa propisima o porezu na dohodak.

Osnovica (najniža neto plaća), uvećava se za iznos primanja po osnovu uvećanja plaće koji zaposleniku pripada za prekovremeni rad, noćni rad, rad u dane sedmičnog odmora, rad u dane praznika ili drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi, odnosno druga uvećanja plaće koja zaposleniku pripadaju u skladu sa propisima o radu.

Pravilnik je stupio na snagu 29.1., dakle narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH"

Upravo je ova izmjena Pravilnika o načinu obračuna doprinosa izazvala dosta rasprave i različitih stavova, te pobunu poslodavaca.

U skladu sa Uredbom, a potom Odlukom o najnižoj plaći za 2022. godinu i ovim Pravilnikom poslodavac ne može radniku isplatiti neto plaću (u koju ne ulaze zakonom utvrđeni dodaci: za noćni rad, rad na dane sedmičnog odmora, rad na dane praznika ili drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi), nižu od 543,00M KM. Dakle to je iznos koji radnik, mora dobiti na ruke od poslodavca.

Desilo se da u djelatnostima kao npr. trgovina radnici koji su tek počeli raditi i nemaju ni godinu radnog staža imaju skoro istu ili neznatno manju plaću od radnika sa 10 godina radnog staža.

S aspekta radnika koji nisu "pokriveni" kolektivnim ugovorom i koji su do sada primali svega 409,00 KM može se reći da im je omogućeno povoljnije pravo. Međutim, s obzirom da imamo različite stavove i ponašanja poslodavaca na terenu koji odbijaju primijeniti sve zakonske propise veći broj radnika je ipak nezadovoljan.

U prilogu tekst "Nove aktualnosti u vezi sa najnižom plaćom u Federaciji BiH", Izvod iz ZIPSa –februar 2022. godine autora Fuada Balte, dipl. oec - Šire obrazloženje problematike najniže plaće, obračuna i isplate

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine FBiH", broj 19/22 od 11.03.2022.godine).

Zakon je pretrpio sljedeće izmjene i dopune:

U Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine FBiH", br. 13/18 i 90/21) dopunjava se član 2. tačka k), tako da se dodatno definira koje lice se smatra „Policijskim službenikom“, tako da navedena odredba glasi:

Policijski službenik, u smislu ovog zakona, je lice koje je kao takvo definirano posebnim zakonom na osnovu kojeg prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ostvaruje kod nosioca osiguranja, kao i posebnim zakonom Bosne i Hercegovine, **a koje ima prebivalište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).**

Odredbe člana 69. Zakona o PIO se također dopunjuju, te se izjednačava pravo vanbračnog supružnika sa bračnim. Dakle u stavu 1. tačka a) definira se da su članovima porodice umrlog osiguranika, odnosno korisnika penzije smatraju bračni supružnik i vanbračni partner (udovica odnosno udovac). U st. 2. istog člana definira se ko se smatra vanbračnim partnerom. U skladu sa čl. 69. st. 2. Zakona o PIO vanbračnim partnerom se smatra lice koje je kao takvo definirano Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine, a koje je svoj status utvrdilo u odgovarajućem sudskom postupku.

Izmijenjen je st. 2. člana 80. Zakona na način da se novom odredbom definira vanredno usklađivanje penzija koje se može provesti jednom u tekućoj godini ako je stopa rasta realnog bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj godini veća od 3% i ako nema akumuliranog deficita budžeta Federacije, a najviše do stope rasta realnog bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj godini. Ova mogućnost ne obuhvata najviše penzije sve dok najniži iznos penzije ne dostigne 1/5 (jednu petinu) iznosa najviše penzije ostvarene po zakonu.

*Član 81. st. 3. je dopunjen, na način da je limitirano povećanje penzije utvrđeno u st. 2. istog člana a kako stoji najviše do stope rasta **bruto domaćeg proizvoda** u prethodnoj godini.*

Izmijenjen je i dopunjen član 82. Zakona o PIO. Ovom odredbom utvrđeni su izuzetci o najniže penzije.

Član 116. Zakona o PIO koji se odnosi na obustavu isplate u slučaju sticanja statusa osiguranika u obaveznom osiguranju. Izmjenom odredbe postupa se u skladu sa Odlukom m Ustavnog suda br. 93/2019, pa korisniku penzije koji u skladu sa ovim Zakonom o PIO stekne status osiguranika u obaveznom osiguranju, izuzev osiguranika iz člana 12. tač. c), d), e) i f) zakona, isplata penzije se obustavlja za period trajanja osiguranja, a najduže do nevršenja 40 godina staža osiguranja, odnosno 65 godina života.

Po navedenim odredbama čl. 12. izuzeti su:

“c) član privrednog društva ili druge organizacije, koji za svoj rad prima ugovorenu naknadu (u daljnjem tekstu: ugovorena naknada),

d) član organa upravljanja ili organa nadzora, koji za svoj rad prima ugovorenu naknadu,

e) lice koje obavlja poslove na osnovu ugovora o djelu, autorskog ili drugog ugovora i za izvršeni posao ostvaruje ugovorenu naknadu,

f) lice izabrano ili imenovano na javnu funkciju ako za obavljanje te funkcije ostvaruje naknadu,

g) vrhunski sportaši, ako nisu osigurani po drugom osnovu”.

U prilogu: Prečišćeni tekst Zakona o PIO

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak (“Službene novine FBiH“, broj 20/22 od 16.03.2022.godine)

U prilogu: Pravilnik o izmjenama i dopunama i Prečišćeni tekst Pravilnika

Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o podnošenju prijava za upis i promjene upisa u jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa (“Službene novine FBiH“, broj 20/22 od 16.03.2022.godine)

U prilogu: Pravilnik o izmjenama i dopunama i Prečišćeni tekst Pravilnika

Odluka o visini naknada za usluge iz djelokruga rada finansijsko-informatičke agencije (“Službene novine FBiH“, broj 20/22 od 16.03.2022.godine)

U prilogu: Odluka

Uredba o zaštiti tradicionalnih i starih zanata (“Službene novine FBiH“, broj 28/22 od 13.04.2022.godine).

Ovom uredbom propisuje se popis tradicionalnih i starih zanata i uslovi za njihovo obavljanje. Donošenjem iste prestaje da važi ranija Uredba o zaštiti tradicionalnih i starih zanata (“Službene novine Federacije BiH”, br. 66/09, 38/10 i 16/12). Uredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Federacije BiH”, tj. 14.4.2022..

U prilogu: Uredba o zaštiti tradicionalnih i starih zanata

Odluka o vanrednom usklađivanju penzija (“Službene novine FBiH“, broj 31/22 od 22.04.2022.godine).

Zakon o izmjenama Zakona o radu (“Službene novine FBiH“, broj: 44/22 od 08.06.2022.godine).

Presudom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: U-16/18 od 26.02.2020. godine (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 23/20), utvrđeno je da član 9. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 89/18), nije u suglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, izvršene su izmjene odredbe člana 114. Zakona o radu na način kako slijedi:

U članu 114. stav (1) riječi: "dužan je" zamjenjuju se riječju "može". U stavu (3) istog člana riječi: "osim u slučaju otkaza ugovora o radu u skladu sa ovim zakonom.", zamjenjuju se riječima: "osim u slučaju zahtjeva radnika za naknadu štete ili drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa."

Odredba člana 114. Zakona o radu glasili:

“Zaštita prava iz radnog odnosa

Član 114.

(1) Radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa može u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od dana saznanja za povredu prava zahtijevati od poslodavca ostvarivanje tog prava.

(2) Ako poslodavac u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za zaštitu prava ili postizanja dogovora o mirnom rješavanju spora iz člana 116. stav 1. ovog zakona ne udovolji tom zahtjevu, radnik može u daljem roku od 90 dana podnijeti tužbu pred nadležnim sudom.

(3) Zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom ne može zahtijevati radnik koji prethodno poslodavcu nije podnio zahtjev iz stava 1. ovog člana, osim u slučaju zahtjeva radnika za naknadu štete ili drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa.”

Ova izmjena i dopuna stupila je na snagu već 09.6. dan nakon objave.

U prilogu: [Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu](#)

Od ostalih pripisa izdvojila bih odluke o proširenju primjene kolektivnih ugovora čija se objava očekuje u “Službenim novinama FBiH” početkom jula.

Iste će biti dostavljene odmah po objavi i mogu se smatrati propisom donesenim u prvoj polovini 2022. godine.

Dopunu informacije pripremila Lejla Ćatić